

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

ONÜÇÜNCÜ SÛRE-İ CELÎLE
er-RA'D SÛRE-İ CELÎLESİ

Bu sûre-i celîlenin, Mekke'de mi Medîne'de mi nazil olduğu konusu ihtilafı olup, İbni Abbâs ve Ali ibni Ebî Talha (Radiyallâhu anhüm) gibi birçok zevât-ı kirama göre Mekkî; İbni Güreye, Atâ ve Katâde (Rahimehumullâh) gibi zevata göre; 31. âyet-i kerîmesi dışında, tümü Medenî'dir. 43 âyet-i kerîmedir.

O Rahmân ve O Rahîm olan Allâh'ın ismiyle!

1- Elif! Lâm! Mim! Râ! İşte sana! Bu (sûrede buluna)nlar, o eşsiz Kitabın âyetleridir! Sana Rabbinden indirilmiş olan bu şey, (üzerine hiçbir ekleme gerekmeyecek derecede yeterli olan) **hakkın ta kendisidir! Lâkin insanların çoğu** (doğru düşünce kabiliyetlerini kaybettiklerinden, onun Allâh-u Te'âlâ tarafından gönderildiğine) **inanmazlar**(, bu yüzden: "Onu Muhammed uydurdu!" derler).

2- Ancak Allâh'tır O Zât ki; kendilerini görmekte olduğunuz gökleri direksiz olarak yüksek yapmıştır / gökleri sizin görebileceğiniz bir direk olmaksızın yüksek yapmıştır / sonra (bir mekâna yerleşmekten münezze olarak Zât'ına yakışır şekilde) **Arş'a istiva buyurmuştur / (emri ve hükmü) Arş'a (yönelip) istiva etmiştir /sonra Kendisi** (en büyük cisim olan) **Arş** (dâhil tüm yaratıklar)ı (ilmen kuşatıcı şekilde) **istilâ etmiş** (ve hepsine hükmünü geçirmiş)tir **! Her biri adı konmuş bir süreye kadar** (burçlarında ve yörüngelerinde) **akıp gitmekte olan güneşle ayı da** (kendilerinden istenen hizmete boyun eğen,) **emre âmâde** (varlıklar) **kılmıştır.**

(Arş dâhil ulvî süflî tüm varlıklarla alâkalı) **bütün işleri** (hikmetinin gerektirdiği ve menfaatlerin gözetildiği en uygun bir düzen üzere yerli yerince) **O yönetmektedir.**

(Vahyedilen) **âyetleri** (ayrıntılı bir şekilde peyderpey indirerek, cihanda sergilenen âyetleri) **de** (birbiri ardınca sürekli îcat ederek) **O tafsil etmektedir. Tâ ki siz** (iyice düşünesiniz de, bu anlatılanları yaratan Zât'ın üstün gücünü ve sizi diriltmeye Kadir olduğunu anlayasınız, bu sebeple de) **Rabbinize kavuşacağınıza yakînen inanasınız!**

3- Ancak O'dur O Zât ki; (üzerinde ayaklar sebat edebilsin ve canlılar rahatça gezip dolaşabilsin diye) **yeri** (enine boyuna) **yayıp uzatmıştır, onda sabit dağlar ve** (akan) **ırmaklar yaratmıştır, meyvelerin tümünden de orada** (ekşi-tatlı, siyah-beyaz, büyük- küçük) **ikişer eş yaratmıştır. O, geceyi gündüze bürü**(yüp örterek onu onun yerine geçir)**mektedir!**

İşte sana! (Düşünme gücünü sâlim aklın doğru anlayışı istikametinde kullanarak) **tefekkürde bulunan bir toplum için şüphesiz ki bu** (anlatıla)n(lar)da, **elbette pek çok ve çok büyük âyetler vardır.** (Nitekim tüm yaratıkların üstün bir nizam ve uygun bir düzen üzere îcadı, onların, dilediğini yapabilen, istediğine karar verebilen Hakîm bir Kadîr'in eseri olduğunu açıkça ortaya

koymaktadır.)

4- Yer(yüzün)de (kimi münbit, kimi kurak, kimi ekime, kimi ise ağaca elverişli farklı farklı niteliklere sahip) **birbirine komşu birçok kara parçası, üzümlerden oluşan birçok bostanlar, pekçok tür ekinler, kökleri bir olan ve muhtelif köklere sahip bulunan hurmalıklar da vardır ki, hepsi de** (tabiatında hiçbir farklılık bulunmayan) **bir tek suyla sulanmaktadır.**

Ama (her bakımdan aynı olmalarını gerektiren bunca sebep mevcutken) **Biz** (hâlis lütfumuz ve üstün kudretimizle) **ürünleri**(nin şekil, tat ve koku gibi özellikleri) **hususunda birtakımlarını diğer bir kısma karşı üstün kılmaktayız. İşte sana! Akıllı davranmakta olan bir kavim için gerçekten de bun(lar)da elbette** (yaratıcılarının üstün gücüne delâlet eden açık seçik) **pek çok ve çok büyük âyetler vardır.**

5- (Habîbim!) Sen şaşıyorsan, onların (Allâh-u Te'âlâ'nın üstün kudretine delâlet eden bunca âyetler görmelerine rağmen diriltileceklerine akıl erdiremeyerek hâlâ):

"Biz (un ufak hale dönüşmüş) **bir toprak olduğumuz zaman mı, gerçekten de biz mi elbette yepyeni bir yaratılış içinde olacaktıydık!"** sözleri (gerçekten) **çok şaşılacak bir şeydir! İşte sana! Ancak onlardır o kimseler ki Rablerini inkâr etmişlerdir.**

İşte sana! Ancak onlardır o kimseler ki (kıyamet günü tasmalar ve) **bukağılar boyunlarında olacaktır!**

Yine işte sana! O (cehennem) **ateşin(in) dostları da sadece onlardır! Onlar orada ebedi kalıcıdır.**

6- (Rasûlüm!) O (müşrik ola) **nlar** (alayvâri bir üslûpla: "Ey Allâh! Bu Kur'ân hak ise bize gökten taş yağdır!" gibi sözler ederek) **o güzel olan** (afiyet ve kurtuluş arzusundan) **önce o kötü olan** (azapları) **senden acele istiyorlar.**

Hâlbuki (inkarcı ümmetlerin) **kök(lerini) kazıyan o azaplar gerçekten kendilerinden önce**(ki kâfirlere çarpıp) **geçmiştir. Muhakkak ki senin Rabbin, zulümlerine** (ve günahlarına) **rağmen insanlar için elbette pek büyük bir mağfiret sahibidir.**

Yine şüphesiz ki senin Rabbin (kâfirlere karşı) **elbette azabı çok şiddetli olan bir Zât'tır!**

7- O kâfir olmuş kimseler (inatlarından dolayı): **"(İsâ ve Musa'ya verildiği gibi) Rabbinden ona büyük bir âyet indirilseydi** (de, o bizi imana mecbur bıraksaydı) **ya!" diyor(lar).** (Hâlbuki) **sen ancak bir uyarıcısın!** (Dolayısıyla kendilerini imana sevk edecek mucizeleri göstermek senin görevin değildir.)

Zaten her bir toplum için bir hidâyetçi vardır (ki onları hakka davet etmektedir ve zamanına yakışan bir mucizeyle ümmetini imana sevk etmektedir).

8- Allâh her dışının taşıdığı şeyin (erkeklik-dişilik, tamamlık-noksanlık, güzelliik-çirkinlik ve uzunluk-kısalık gibi vasıflardan) **ne(lere sahip) olacağını, rahimlerin** (cüsse, müddet ve adet gibi hususlardan) **neleri eksilteceğini ve neleri artıracığını bilmektedir!**

Zaten Onun nezdinde her şey (ileri-geri olmayacak) **tam bir ölçüyledir!**

9- (O, hislerin idrâk edemeyeceği) gizliyi de, görüneni de (hakkıyla) **bilendir,** (O, Kendi büyüklüğü karşısında her büyüğün küçüldüğü bir) **Kebîr'dir,** (kudretiyle her şeye üstün gelen ve yaratıkların sıfatlarından yüce olan bir) **Müte'âl'dir!**

10- İçinizden, sözü (gönlünde) **gizlemiş ol**(up açıkça konuşmay) **an da, onu açıklamış bulunan da, kendisi geceleyin iyice gizlenen de, gündüzleyin yolda giden de** (Allâh-u Te'âlâ'nın ilminde) **eşittir!**

11- (Hangi hal üzere bulunursa bulunsun, her halükârda) **o kişi için, önünden ve ardından çokça takip edici (melek)ler vardır ki,** (üzerine hücum eden zarar ve ziyanlara karşı) **Allâh'ın (koruma) emrinden dolayı kendisini sürekli muhafaza etmektedirler.**

O (insa)nlar kendi nefislerinde bulunan (güzel vasıflar)ı (kötüleriyle) değiştirmeye kadar gerçekten de Allâh bir toplumda olan (nimet, afiyet vesâir lütufların)ı (belâ ve azapla) değiştirmez.

Ama Allâh bir kavme herhangi bir (azap ve) fenalık (ulaştırmak) dilerse, artık onun için hiç bir geri çevrilme (söz konusu) olamaz. O (azaba çarptırılması takdir oluna)nlar için, O (Allâh-u Azîmüşşâ)ndan başka (işlerini takip edecek) bir Vâlî de yoktur!

12- (Yıldırım düşme tehlikesiyle) **korkutmak ve (yağmur beklentisiyle) ümitlendirmek için size şimşegi gösteren ve (yağmur yüklü) ağır ağır bulutları (buldukları yerde) yoktan icat eden Zât ancak O'dur!**

13- O'nun korkusu yüzünden O'nun hamdiyle birlikte o gökgürültüsü(nü işitenler) ve melekler(, yüce Rablerinin Zâtını her türlü noksan sıfatlardan tenzih ve) **tesbih eder(ler)! / O'nun hamdiyle birlikte Ra'd (isimli melek) ve (diğer) melekler (hamd ile) tesbih eder(ler)! /**

Onlar Allâh(ın Zât'ı) hakkında mücadele ederlerken O, yıldırımları gönderir de, onları dilediğine isabet ettirir.

Zaten O, tuzak kuranlara karşılık vermeye son derece güçlü olan bir Zât'tır!

İmam-ı Mücahid (Rahimehullûh)dan gelen rivayete göre; bir Yahudi, Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) ile Allâh-u Te'âlâ hakkında münazara yaparken yıldırım düşerek onun kafatasını yakmıştır.

Diğer bir rivayete göreyse; Rasûlüllâh (Sallüllâhu Aleyhi ve Sellem) zorba bir kişiye, İslâm'a davet üzere bir elçi yollamış, o: "Muhammed'in İlâhının mâhiyetini bana bildirin bakalım! O, inciden midir yahut altından mı, yoksa kurşundan mı?" dediği sırada üzerine bir yıldırım düşerek onu helâk etmiştir. Âyet-i celîle-nin son kısmının iniş sebebi olarak nakledilen bu rivayetler, âyet-i kerimenin manasının daha iyi anlaşılmasına yardımcı olmaktadır. (Âlûsî: 13/121)

14- Hak (ve yerli yerinde olup, asılsızlık ve boşa gitme şaibesinden uzak) olan (ve kabule mazhar bulunan) dua ancak O (Allâh-u Azîmüşşâ)na aittir! (Başkasına yapılan dualar ise, bir şey ifade etmeyeceği için bâtil niteliğindedir.) **/ Hak olan davet ancak O (Allâh-u Azîmüşşâ)na (ibadet için yapılan çağrı)dır!** (Zira ibadet olunmaya ve ibadetine davet olunmaya lâıyk olan Zât ancak O'dur! O'ndan başka hiçbir varlığın bu hususta hiçbir hakkı yoktur,) **/ O (müşrik ola)nların O'nu bırakıp da dua (ve ibadet) ettikleri şeyler ise hiç bir şeyle onlar(ın duasın)a en ufak bir icabette bulunamazlar.**

Ancak ağzına ulaşsın diye iki avucunu suya uzatan gibi (onlar da boşuna beklerler) ki, o (su) ona asla ulaşıcı değildir. Zaten o kâfirlerin (putlarına) duası (olsun, âhiretle ilgili konularda Allâh'a yalvarmaları olsun) ancak bir ziyan (ve boşa çıkma) içerisindedir.

15- Göklerde ve yerde bulunanlar da, onların gölgeleri de sabahları ve akşamları ister istemez sadece Allâh'a secde eder. (O'nun büyüklüğünü itiraf eder ve kendileri hakkında dilediği hükümleri icra etmesine hiçbir itirazda bulunmayarak boyun eğler. Melekler ve ins-ü cinnin müminleri darlıkta da, rahatlıkta da; kâfirlerle münafıklar ise zorluk ve sıkışma anında bu secdeyi ifâ ederler.)

16- (Habîbim! O müşriklere soru mâhiyetinde) **de ki:**

"Göklerin ve yer(ler)in Rabbi (, yaratıcısı ve yöneticisi) kimdir?" (Rasûlüm! Herkes tarafından bilinen cevabı açıklamak üzere sen) de ki: "Allâh'tır!" (Habîbim! Onları susturmak ve aklın

gösterdiği yoldan ne kadar uzaklaştıklarını kendilerine itiraf ettirmek için onlara) **de ki: "Yoksa siz (göklerin ve yerin Rabbinin ancak Allâh-u Te'âlâ olduğunu bile bile) hâlâ O'nu bırakıp da (kendi uydurmuş olduğunuz) birtakım (ilâhları) dostlar mi edin(mekte ısrar et)diniz ki, onlar kendilerine (bile) ne hiçbir fayda (sağlama)ya, ne de hiçbir zarar(ı savuşturmay)a sahip olamazlar!"**

De ki: "Hiç kör (olan ve ibadetin kime yapılacağını bilmeyen müşrik)le, (İlâhın bir olduğu gerçeğini) gören (mümin) bir olur mu? Ya da (kâfirlik ve sapıklık) karanlıklar(ı)la o (iman ve tevhd) nur(u) eşit olur mu? Yoksa onlar Allâh'a birtakım ortaklar mı koştular ki, onlar O'nun yaratması gibi yaratmışlardır da, bu yüzden (Allâh-u Te'âlâ'nın ve onların) yaratma(ları) kendilerine karışmıştır (, bu nedenle de onlar: "İşte bunlar da Allâh gibi yaratmışlardır. Dolayısıyla bunlar da ibadet olunmaya hak kazanmışlardır!" diyebilmişlerdir, böyle bir şey var mıdır)?" (Hayır! Bilakis onlar Yaratan bir yana, yaratılanların bile yapabildikleri şeylere güç yetirmekten âciz olan birtakım putları Allâh'a ortak tanımışlardır.) **De ki: "Her şeyin Yaratıcısı ancak Allâh'tır! (İlâhlıkta tek olan) Vâhid de, (her istediğini herkese zorla da olsa yaptırabilen) Kahrâr da ancak O'dur!"**

17- O (Allâh-u Te'âlâ) gök (cihetin)den çokça su indirmiştir de, bu sebeple (yağmurun kendilerinde toplandığı) vadiler kendi ölçülerince (barındırabildikleri o sularla) akmış, böylece o (vadilerde akıp giden) sel üste çıkan bir köpüğü (yüklenip) taşımıştır. Bir süs eşyası veya (kap-çanak ve âlet-edevât gibi) faydalı bir şey (meydana getirme) arzusuyla, ateş içerisinde kendisini tutuşturdukları (ve eriterek istifade edilir hale getirdikleri altın, gümüş, demir ve kurşun gibi) şeylerden de o (suda oluşa)na benzer bir köpük mevcuttur.

İşte sana! Böylece (üstün nüktelere sahip eşsiz bir misal verme üslubuyla) Allâh hak ve bâtila misal vermektedir. Köpüğe gelince; o dağılıp atılmış bir halde (boşa) gider. İnsanlara sürekli fayda veren (hâlis su ve hakiki maden gibi) şey(ler) ise yer(yüzün)de kalır.

İşte Allâh (kullarını irşad hususunda üstün lütuf ve yüce inayetini açıklamak için) böylece (eşsiz beyan üsluplarıyla her konuda) misaller beyan eder.

18- O en güzel şey (olan cennet) ancak Rablerin(in iman ve taat davetin)e tam manasıyla icabet etmiş olan kimseler içindir! O (Rablerinin hakka uyma çağrısı)na hiçbir icabette bulunmamış olan o kimseler ise; yerde bulunan (türlü türlü mal)ların hepsi, beraberinde de onun bir misli olduğu halde gerçekten onlara âit olsa, elbette (düşükleri dehşetten kurtulmak için) onu fidye olarak verirlerdi. İşte sana! Onlar ki, kötü muhasebe sadece kendilerine aittir! Sığınakları da ancak cehennemdir! O ise, ne kötü bir döşek olmuştur!

19- Rabbinden sana indirilmiş olan (ve faydası gökten indirilen suyla, saf altına benzetilen o Kur'ân)ın, şüphesiz hakkın ta kendisi olduğunu bilen (ve buna böyle inanan) kimse, hiç o (kalp gözü) kör olan(, bu yüzden de kendisine açıklanan misallerden hiç mi hiç etkilenmeyerek cehalet karanlıkları ve sapıklık uçurumlarında bocalayıp kalan) kişi gibi olur mu? (Bunca açıklanan misallerden) ancak(, alışkanlıklara uymaktan ve evhama kapılmaktan uzak kalmış olan) hâlis akıllara sahip kimseler iyice öğütlenir!

20- O kimseler ki; Allâh'ın(, rabliğini itiraf ve emirlerine uyma hususunda onlardan aldığı tüm) ah(i)d(ler)ini (ve kullara verdikleri bütün sözleri) hakkıyla yerine getirirler de, (Allâh-u Te'âlâ ile aralarında sözleşmiş oldukları iman, ahkâm ve adaklara riâyeti, ayrıca kullarla aralarındaki antlaşmalar ve akitler gibi) o kuvvetli sözü bozmazlar.

21- Öyle kimseler ki; (Allâh'a imanla peygambere imanı vasletmek, imanı amelle birleştirmek, sıla-i rahim, selâmı yaygınlaştırma, hasta ziyareti, cenazelere katılma ve kul haklarına riâyet gibi) Allâh'ın, kendisiyle ilgili ulaştırılma emri vermiş olduğu şeyleri (eksik bırakmayıp yerli yerine) ulaştırırlar, Rablerin(in Zât'ından ve ulaştırılmasını emrettiği şeyleri kesmeleri durumunda

azabına dũçâr edilmek)den korkarlar ve kötü muhasebe (ile hesaba çekilmek)den endişe ederler.

22- Yine o kişiler ki; Rablerinin Zât'ını (ve rızasını) arzularak (musibetlere, rıza üzere) sabretmişlerdir, o (farz) namaz(lar)ı hakkıyla kılmışlardır, bir de onlar Bizim kendilerine rızık olarak verdiğimiz şeylerin bir kısmını (sadaka olarak) gizlice ve (zekât olarak) açıkça (Bizim yolumuzda) infak etmişlerdir, ayrıca onlar (yaptıkları) kötü şeyi (ve kazandıracağı günah sorumluluğunu, hemen peşine işleyecekleri) güzel (ameller)le savuşturmaktadırlar / (vermeyene vererek, gelmeyene giderek ve zulmedenı affederek) kötüyü iyile karşılamaktadırlar /.

İşte sana! Onlar ki, o (dünya) yurd(un)un (güzel) akıbeti (olan cennet) sadece kendilerine aittir.

23- (O) Adn cennetleri ki; kendileri oraya,(ana) babalarından, eşlerinden ve zürriyetlerinden (iman etmiş ve namaz, oruç, hac, zekât gibi) salih (ameller işlemiş) olan kimselerle birlikte gireceklerdir.

Melekler de(, köşklerinin) her kapı(sın)dan yanlarına girecekler (ve şöyle diyerek onları müjdeleyeceklerdir):

24- "(İslâm'ı yaşamaya) sabretmiş olmanız sebebiyle selâm olsun size! O (dünya) yurd(un)un akıbeti (olan cennet) ne güzel olmuştur!"

25- Ama o kimseler ki Allâh'ın(, rabliğini itiraf ve emirlerine imtisal hususunda kendilerinden aldığı, kendilerinin de O'na ve kullarına verdikleri tüm) ahid(ler)ini (ikrar ve itiraf edip, yeminlerle de) iyice sağlamlaştırdıktan sonra bozarlar, Allâh'ın, (tüm peygamberlere inanma gibi) kendisiyle ilgili ulaştırılma emri vermiş olduğu şeyleri (yerine getirmeyip) keserler ve (İnkâr ve zulüm işleyerek bir de fitne yaparak) yer(yüzün)de fesat çıkarırlar; işte sana! Onlar ki, lanet sadece kendilerine aittir. O (dünya) yurd(un)un (akıbetinin) kötülüğü(yle karşılaşacakları cehennem işkenceleri) de ancak onlara mahsustur!

26- Allâh rızık dilediği kimselere genişletir ve (dilediklerine) daraltır. (Mekke müşrikleri gibi nankör) o(la)nlar ise o en âdî (dünya) hayat(ıy)la ferahlan(ıp şımar)dılar. Hâlbuki âhirete nispetle o en alçak hayat, geçici olarak faydalanılacak bir şeyden başkası değildir.

27- (Abdullah ibni Ebî Ümeyye ve arkadaşları gibi) o kâfir olmuş kimseler der ki: "(Gök parça parça üstümüze düşürülerek veya dedemiz Kusayy diriltilerek,) onun üzerine Rabbinden bir âyet indirilseydi ya!"

(Habîbim!) **De ki: "Gerçekten de Allâh (sapıklığı seçtiğini bildiği için, imtihan hikmeti gereği sapıtmasını) dilediği kimseyi saptırır, (gördüğü delilleri iyice düşünüp hakka) yönelmiş olanı da Kendi (dîni)ne hidâyet eder (ve ona doğruyu buldurur).**

28- (Hakka yönelenler) o kimseler(dir) ki; (inanılması gereken tüm hakikatlere) iman etmişler ve kalpleri Allâh'ı(n rahmetini hatırlamakla, varlığına ve birliğine delâlet eden delilleri) anmakla (tüm çalkantılardan, ıstırap ve şüphelerden kurtularak istikrar ve) sükûnete kavuşmaktadır / ve kalpleri Allâh'ın (Kur'ân'ını okumak ve öğretmiş olduğu) zikr(ler)i (yapmak sureti) ile (yatışıp) sükûne erer / . Agâh olun ki; kalpler ancak Allâh'ın zikriyle mutmain olur!"

29- O kimseler ki iman etmişlerdir ve (namaz, oruç, hac, zekât gibi) sâlih ameller işlemişlerdir; müjde de, güzelliğın ta kendisi olan (cennet gibi) bir dönüş yeri de onlara aittir!

30- (Habîbim!) İşte sana! (Senden önceki peygamberleri gönderdiğimiz gibi) böylece seni de kendisinden evvel gerçekten birçok ümmetler geçmiş olan bir toplum içerisinde (peygamber

olarak) **gönderdik, tâ ki onlara sana vahyetmiş olduğumuz şeyi art arda okuyasın. Oysa onlar** (kendilerine son derece acıdığı için Kur'ân'ı indiren) **O Rahmân'ı inkâr etmektedirler. De ki:**

"O (inkâr ettiğiniz Rahmân Te'âlâ) **benim Rabbimdir ki; Kendisinden başka hiçbir ilâh yoktur! Ben** (tüm işlerimde özellikle de size karşı desteklenmem hususunda) **ancak O'na tevekkül** (ve itimad) **ettim. Dönüşüm de ancak O'nadır!"**

31- (Habîbim! Sana: "Eğer iman etmemizi istiyorsan, okuduğun Kur'ân'la Mekke'den dağları kaldırırsan, sahip olacağımız geniş sahalarda bostanlar edinelim, rüzgârı da emrimize ver ki, ona binip Şam'a giderek ticaret yapıp dönelim, ölmüş atalarımızı da dirilt ki, senin hakkında onlarla istişare edelim!" diyen o müşriklere de ki:) **Eğer okunan bir şey, gerçekten onunla dağlar yürütülebilseydi, ya da yer(yüzü) onunla parça parça edilseydi / ya da toprak onunla iyice yarılsaydı (ya kendisinden gözeler ve ırmaklar akıtıl) saydı / yahut (uzak bir) yer(e ulaşım mesafesi) onunla çabucak kat edilebilseydi / veya onun (okunmasıyla) ölümler (diriltilerek) konuşturulacak olsaydı** (, elbette o kitap yine bu Kur'ân olurdu)! **Doğrusu iş(ler) tümüyle ancak Allâh'a aittir.** (Dolayısıyla O, onların istedikleri bu mucizeleri yaratmaya elbette Kadir'dir. Velâkin Allâh-u Te'âlâ sayılan mucizeleri bu Kur'ân'la gerçekleştirilmemiş, bilakis üstün hikmetlerinin gerektirdiği şekilde dilediğini yapmıştır.)

O iman etmiş olan kimseler hâlâ bilmedi mi ki; Allâh (hiçbir mucize göstermeden de kullarını yola almayı) **dileseydi, elbette insanları hep birlikte hidâyete erdirirdi.** (Fakat O herkesin kendisine verilen irâde ve kudreti, doğru yolu bulup ona uyma yönünde sarf etmeyeceğini bildiğinden, hidâyeti ancak bu yönde irâde kullananlara tahsis etti.)

O kâfir olmuş kimseler, yaptıkları (kötü) şey(ler) sebebiyle kendilerine şiddetle çarpan bir felâket isabet etmesinden ya da onun, yurtlarına pek yakın bir yere konmasından / veya senin (Hudeybiye gibi) onların diyarına çok yakın bir mekânda konakla(yarak kendilerine harp aç)mandan / ayrı kalamayacaktır, tâ ki (onların ölümü ya da kıyametin kopması hakkında) **Allâh'ın vaadi (meydana) gelinceye dek! Şüphesiz ki Allâh** (herhangi bir konuda verdiği) **sözünü bozmaz!**

32- Andolsun ki; muhakkak senden önce de pek değerli nice rasûllerle alay edilmişti (ve gösterdikleri mucizelere itibar edilmeyip inadına başkaları istenmişti).

Ama Ben o kâfir olmuş kimselere bir süre mühlet vermiştim, sonra da onları (çetin azabımla) yakalamıştım. Artık Benim azabım nasıl olmuştu?

33- Her nefis üzerinde, kazanmış olduğu (iyi-kötü herhangi bir) şeyle ilgili tam bir gözetici olan O (Allâh-u Te'âlâ gibi bir) **Zât** (, âciz putlarla) **mı (eşit olacaktır)?! Oysa onlar Allâh'a birtakım ortaklar tanıdılar.**

(Habîbim!) **De ki: "Onlara ad verin** (de duyalım bakalım, isimleri neymiş, ne işe yararlanmış?)! / **Onları niteleyin** (de Allâh-u Te'âlâ'ya ortak olma hakkına sahip olup olmadıklarını görelim)! / **Siz onlara (ilâh) isim(leri) verin** (bakalım! Âhirette sizi kurtaramadıkları zaman gerçeği anlarsınız)! / **Yoksa siz** ('Bunlar Senin ortaklarıdır!' diyerek) **yer(yüzün)de** (ibadete müstehak ortaklar olarak) **bilmemekte olduğu şeyleri mi O** (Allâh-u Azîm'üşşâ) **na haber veriyorsunuz?**

Ya da (bir lafmış gibi) **görünen** (fakat bir anlam ifade etmeyen) / **boş / yok olmaya mahkûm / bir sözle mi** (onlara 'Ortaklar' ismi takıyorsunuz?)" **Doğrusu o kâfir olmuş kimselere** (İslâm'a karşı kurdukları) **tuzakları** (ve kendi yaldızladıkları bâtılları) **çokça hoş gösterilmiş** (tir de zamanla onları hak sanmıştırlar) **ve böylece onlar** (şeytanın azdırmasına uymayı tercih ettikleri için, imtihan gereği Allâh-u Te'âlâ tarafından), **o (hak) yol** (olan İslâm) **dan engellenmişlerdir.**

Allâh her kimi(n sapıklığı seçtiğini bilir de onu) saptırırsa, artık onun için hiçbir hidâyet edici yoktur!

34- (Öldürölmek ve esir alınmak gibi) o en yakın hayattaki büyük azap onlar içindir. Âhiretin azabı ise (şiddet ve süreklilik açısından) elbette daha meşakkatlidir.

Onlar için Allâh'tan (gelecek azaba karşı) hiçbir koruyucu da mevcut değildir!

35- (Kâfirlikten ve günahlardan sakınan) o muttaki kimselere vaad edilmiş olan o cennetin (tanıtılmaya değer) sıfatı (şöyledir) ki; (köşklerinin ve ağaçlarının) zemininden ırmaklar akmaktadır. Yemişi de süreklidir, gölgesi de! (Oranın hiçbir nimeti kesintiye uğramayacaktır.)

İşte sana! (Şirkten ve masiyetten) hakkıyla sakınmış olan kimselerin (övölmeye değer) akıbeti budur! Kâfirlerin âkıbetiyse sadece o (sonsuz) ateştir!

36- O kimseler ki kendilerine o (Tevrât ve İncil) kitab(lar)ı(nı) vermişizdir, onlar o (kendi kitaplarında) sana indiril(eceği müjdelen)miş olan (Kur'ân)la sevinç duyarlar.

O (sana karşı ittifak kuran düşman) hizipler(in)den ise, onun (açıkladığı hükümlerden) bir kısmını inkâr eden kimseler vardır. (Nitekim onlar kendi kitaplarının hükümlerini nesneden ya da yeni hüküm getiren âyetleri reddederler, ama kitaplarına uyan meseleleri sevinçle karşılarnasalar da inkâra kalkışmazlar. Habîbim! Sen onların bu inkârlarına hiç aldırış etmeksizin suratlarına hakkı haykırarak) de ki: "Ben ancak Allâh'a ibadet etmemle ve Kendisine hiçbir şeyi ortak koşmamamla emrolundum! (İnsanları) ancak O'na davet etmekteyim, dönüşüm de ancak O'nadır!"

Burada, Yahudi ahabârından Abdullah ibni Selâm ve Kâ'bu'l-Ahbâr gibi Müslümanlar, bir de Necrân, Yemen ve Habeşistan ruhbanından İslâm'ı kabul eden meşhur seksen kişi methedilmekte, buna mukabil Kâ'b ibni Eşref ve arkadaşları zemmedilmektedir.

37- (Habîbim!) İşte sana! (Diğer peygamberlere kendi lügatlarıyla kitap indirdiğimiz gibi,) böylece Biz (sana da) onu Arapça (dille ifade edilen) bir hüküm (kaynağı ve helâllerle haramların açıkça beyan edildiği bir kitap) olarak indirdik.

Andolsun ki; sana gelmiş olan (bunca değerli) ilimden sonra onların arzularına uy(up da, kıblenin Kâ'be'ye döndürölmesinin ardından Mescid-i Aksâ'ya doğru namaz kılmaya kalkarsan ve İslâm'a daveti bırak)acak olursan, senin için Allâh'tan (gelecek azaba karşı) ne bir dost, ne de bir koruyucu olamaz!

38- (Habîbim!) Andolsun ki; muhakkak Biz senden önce de birçok rasûller göndermiş, onlara da birçok eşler ve çocuklar vermişizdir. Allâh'ın izni olmadıkça hiçbir peygamber için(, ümmetinin istediği) herhangi bir âyet (ve mucizeyi)i getirmek (diye bir şey) olamaz!

(İlâhî hikmet gereği,) her süreye ait (olmak üzere kullar hakkında belirlenen bir hüküm ve) bir yazı vardır.

Âyet-i kerîme, istedikleri mucizelerin gelmeyeşine itiraz eden ve Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in birkaç eşle evlenmesine tepki göstererek: "Gerçek bir peygamber olsaydı, vazifesinin önemi çok eşliliğine engel olurdu!" gibi gerçek dışı sözler sarf eden bazı müşriklere cevap mâhiyetinde nazil olmuştur.

39- Allâh (kulları hakkında yazmış olduğu hükümlerden, rızıklardan, ecellerden ve günahlardan) dilediğini siler ve (istediğini) sabit kılar! (Tüm yazıların aslını teşkil eden ve hiç değişmeyen ezeli ilmi temsil eden) Ümmü'l Kitab ise sadece O'nun katındadır. / (Meleklerle verilen nüshalardaki yazılar değişikliğe tâbiyse de,) ana kitap (olan Levh-i Mahfuz) sadece O'nun katındadır. /

(Habîbim!) Ya sana, kendilerine vaad etmekte olduğumuz (azapla ilgili) şeylerin bir kısmını gerçekten gösterecek olursak veya (daha önce) seni vefat ettirirsek, (hiçbir şey değişmez.

Zira her halükârda sen onların yıkımına şahit olacaksın. O halde sen onların inkârından etkilenmeyip vazifene devam et. Zira) **senin üzerine düşen ancak (vahyi) tebliğ etmektir.** (Onların) **hesap(larını) görmek ise ancak Bize aittir!**

41- O (müşrik ola)nlar (tehditlerimizin gerçekleşeceğini inkâr edip dururlarken hiç) **görmediler mi ki Biz gerçekten o(nlara ait) toprağa** (emrimizle) **gelmekteyiz ve orayı kenarlarından** (azar azar Müslümanlara fethettirerek İslâm diyarına katmak suretiyle) **eksiltmekteyiz?** (İstediği şey hakkında dilediği şekilde karar ve) **hüküm veren ancak Allâh'tır ki** (O, sana tâbi olanlar hakkında izzet, düşmanların için ise zillet hükmü vermiştir), **O'nun hükmü(nü bozmak) için asla hiçbir takipçi olamaz!**

Hesap görmesi pek çabuk olan da ancak O'dur!

42- Onlardan önceki (kâfir) kimseler de gerçekten (peygamberlerine ve müminlere karşı bunlar gibi) **hile yapmıştı. Ama hilelere** (en güçlü şekilde) **karşılık vermek tamamıyla ancak Allâh'a aittir.**

(Zira hile; başkasına bilmediği taraftan bir zarar ulaştırmaktır. Onların tüm yaptıkları ise Allâh-u Te'âlâ'nın ilim ve kudreti dahilindedir, çünkü) **O herkesin** (hayırdan ve şerden) **ne kazanmakta olduğunu** (pek iyi) **bilmektedir. O kâfirler** (şimdilik bilmiyorlarsa da,) **o (âhiret) yurd(un)un** (güzel) **akıbetinin** (o pek değerli cennetin) **kime ait olduğunu pek yakında** (azaba çarpıldıkları zaman) **bilecektir.**

43- O kâfir olmuş kimseler der ki: "Sen (peygamber olarak) gönderilen bir kimse değilsin!"

(Habîbim!) **De ki: "Benimle sizin aranızda gerçek bir şahit olarak Allâh da yeterli olmuştur, nezdinde o** (Tevrât, İncîl ve Kur'ân gibi) **kitab(lar)ın ilmi bulunan** (ve onlardan gerçek manada haberdâr olan âlim) **kimseler de!** (Zaten Allâh-u Te'âlâ benim risâletimi öyle güçlü delillerle ortaya koymuştur ki, başka bir şahidin şehâdetine de ihtiyaç kalmamıştır.)"

KUR'ÂN'I MECÎD
VE
TEFSİRLİ
MEÂL-İ ÂLİSÎ

Mahmud Ustaosmanoğlu